

Abonnement pour un an
250 Piastres
Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse:

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

15 Septembre 1927, No 236

اجتهاد

IDJTIHAD

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تور کیا ایچون ۲ بچق، خارج ایچون
۳ بچق، اعلا کاغدا یسی ہ لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی اوچنچی سنہ

نومرو ۲۳۶ - ۱۵ ایلول ۱۹۲۷

فرانسز آرقداشلرینک کندن آز ساعات مساعی ایله بر چوق
آوروپایی مهندس لرك تصیق ایتدکری وجهله اوچ درت کره
فائق استحصالاته موفق اولیور دها چوق استحصالاته دها
یوکسک اجرت ویرلک ایسه طبیعیدر.

عصرلردن بری موجود صنوف منازعاتی مسئله سنی حل
ایدرك آمریقایی صنایع اربابی ماهر اولدقاری قد ماهر پیسقولوغ
اولدقاری کوستر مشلردر.

* *

حسی اعتقاداته نه تجربه ونه ده مشاهده ایله اجرای نفوذ
وتأثیر قابل اولدیغندن سوسیالیست طریقنک سالک حریمی
سوسیالیزمه تابع روس عمله سنک حال ستمالتی ایله سرمایه -
دارانک مساعی رفیقاری آمریقان عمله نك معود موقعلرینک
مقایسه سندن متأثر اوله ماز . بر طرفدن سقالتده مساوات دیگر

طرفدن رفاه وحضورده مساوات .

لکن یوقارودن بری تلخیص ایدیلن وقایع ، سوسیالیست لرك
اوزرنده بر تأثیر براقه ماز لسه بیله بزم بیوک صنعت اعمالاخانه لری
اصحابنه هیچ اولماز سه اخطار ایدیه بیله جکاردر که شمدیدکی وباصصوص
آئیده کی رفاهیتلری، عمله نك سعادت حالته پک چوق صربوطدر .
فایزیده اکثر باخانه سنده اسباب حضوردن محروم عمله هر کسک
محتاج اولدینی آوان سعادتق آرامقه میخانه به کیدر ؛ اوراده
سوسیالیست مذهبی صریدلرینک کوستره جکاری سوسیال جنتنک
مواعیدنه قولایچه آلدانیر ، حقیقتده اولماسه بیله هیچ اولماز سه
مستقبل بر سمدتک خیالنه اینانیر .

کوستاو لوبون دن مترجی

عالیشان زاده . ج

فکر حرکتلری

آلم هیچکری

شاعری : *Eh . Baudelaire*

مترجی : عالیشان زاده اسماعیل حق

سومك ایچون آکلامق لازمدر ؛ آکلامق ایچونده
ذهنک جهد مستمری اولان دقت لازمدر . هر جهد
بر توتری استلزام یدر . توتر بر قوت و صرف قوت در .
بوایسه هر معناده ضعیفلرك کسب وکاری اولاماز .

هر حالده شویولده بر انتقادده بولوناجق بر ذات :
« جانم تورکجه به ترجمه ایدیله جک دها مکمل و مغلد اثر
قالمادی که خسته بودله رک خسته شعرلری ترجمه به قلمش ! »
سؤال عتاب کارانه سنده بولونمق اغلب احتمالدر . بوکا
ساده جه، ترجمه ده کچ قالمش اولدینی جوابی ویرمک
قابلدردر . چونکه بومرضی شعرلر چوق زمان اول
آوروپاده هان هر لسانه ترجمه اولونمش و شعر صاف
Poésie pure له اساسنی وضع ایتشدر . بو، پک آزشاعره
نصیب اولمش بر مظهریتدر آجاق بودله ر، نامنک اطرافنده
پارلایان هاله اشتهاری کورمه دن و کندیخی آکلاتامادن
کنج یاشنده ئولمشدر . اونک دائما اولومی آراماسی خیلی
تنقید و مواخذیه محل ویرمشدر . والی سنه مدت

صوک زمانلرده ، بوقادار بیوک بر ضیافت ادبییه
کیمسه بزه ویرمه دی . بوضیافتک بیوککی یالکز ضیافت
ویره نك کوزل وعلی ئیده آیتلکندن که یور : ضیافتده
سفریه قونولان مائده لرکده علی العاده بر حیوان ناطق
یمی اولماماسنک بوبیوکلکده حصه سی عظیمدر . بومائده لر
دعالرینک تکرر استماعندن بیزار اولاراق متضرعک
اوکنه آتیلان « قورت حلواسی » ده دکلدردر . بوراده

« کیدکاری آفتاب تموز

ایچدکاری آتش جکر سوز »

اولان بر معشر روحانی نك عیش ونوشی موضوع بحثدر ؛
بودله رک مترجی ، اثرینک اوغرایاجخی تلقی طرزندن بحق
اندیشه نا کدر : « هوغولرك لامارتین لرك ، موسسه لرك
رنکین تخیل و تصورلردن ذوق آلان روحز ، عجبا
بوغیر مونس تهیجاری، بوغیب هوالری، بوغریب ترکیلری
بردنبره ناصل تلقی اید جکدر ؟ پک زیاده شایان قید
اولان لاقیدلکمز اولماسه یدی « آلم هیچکری » ترجمه سنک
انتشاری، تقدیر و تنقید وادیسنده سیلار جوشدوروردی .

سوربونده وولایاتده یالکز بو خسته بودلهر طائشیدی .

حتى فرانسز تاریخ ادبیاتنه دایر یازدینی مشهور اثرنده آغیر باشلی لانسون بیله دیرکه « بودلهرک یکانه دوشونجه سی اولوم فکریدر ؛ بودلهرک یکانه حسی اولوم حسیدر ، هر یرده دایما اونی دوشونور ، هر یرده اونی کورور ، دایما اونی آرزو ایدر و بو صورتله رومانیزمدن چیقار . وارلقدن نفرتی حیاته دوچار اولدینی مصائبک بر نتیجه سی دکلدرد . اوکندنده هر شیک فوقده عمومی بر تصور کی ظاهر اولور . دایما اولوم ایله اوغراشان ، اولومه صوصامش بودلهر دیندار اولماقله برابر اون بشنج عصرک مضطرب خریستیانغی اخطار ایدر .

« دوشوندیکی ، آرزو ایتدیکی اولوم ، مزاجنک بر شعار مخصوصی اولهرق جسدک تقسخته مشهود ، ونعش اوزرنده لمس ایله شامه ایله محسوس اولومدر . شدلی بر ئیده آلیزم ایله مستکره بر ذوق نفسانی اونک شعرنده غریب صورتده امتزاج ایدر . صنعتکاردر ، مقتدر ، فعالدر ، رقیقدر بعضاً شعر ی خطالیدر ، ادعالیدر کماله ایریشمکی ایستر واکثریتله بوکا موفق اولور . ساده و متقش شکلری ، معنیدار وطنان اشعار ی سومر ، قیصه طوپلو سمبولیک شعرلری ترجیح ایدر ، بعض دفعه اک بیاغی فکردن تمثالک جرأتکار یکلیکی سایه سنده موثر بر شعر یاپار » (صحیفه : ۱۰۶۱) شیمدی بویله بر آدمک اشعار ی ترجمه یه لایقمیدر ؟ دیه نه مترجمک نه جواب ویره جکی بیلمم . فقط بن اونک یرنده اولسه م تک بر جوابم اولور : « بن شاعرم . شاعر حسابله کتابله حرکت ایتز اونک ایچون اوزاق یاقین ده یوقدر . شاعر ، تعیرک غرابتی معذور کورلسون ، محروقاتدن و مشتعلاتدن در ، احتراق و اشتعال شرائط ی اوزرنده مجتمع اولونجه احتراق و اشتعال ایتمه سی لابد اولور . « الم چیچکلری » یرنه « بال ویرن چیچکلر » و « آریخلیق » اسمیله بر کتاب ترجمه ایدیلسه دها نافع اولوردی دیه جکلره مترجم « دها نافع اولوردی دیمکله بایلان ایشک نافع و یاپیلماسنی ایسته دیککزک انفع اولدینی ادعا ایتش اولیورسکز شو حالده نافع اولانی یامانک ضعف شریفله اکتفا ایدیورم انفع اولانی یامانک شرفی ده سز احراز ایدک » دیه بیلیر .

La Revue des Deux-Mondes رساله سی (بو له ر) ک بعضی شعرلری ایلک دفعه نشر ایدر کن شو محقق مطالعه یی ایله ری سورمشدی : « بز بونده جاذب کورولن شی ، بعضی معنوی المیرک ، زبونلغک و ناتوانلغک حال شدتده بیله افاده سنده کی جانلیقدر ، بونله اشتراک ویا بو خصوصده مناقشه ایتمکسزین زمانمز علائندن اولدق لرینی طایماق ضروریدر ؛ برده اعتقاد مزجه بعضی احوالده نشریات یالکز تشویق و تشجیع اولماز مفید بر نصیحت یرینه کچه بیلیر و حقیقتی ، صنعتی کینشله تهرک و افقی توسیع ایدرک ، کندیسنی قور تارمایه و قوت قازانمایه دعوت ایده بیلیر »

بوچوق درین بر کوروش جوابیدر . مقدر سؤالرک اک آغیری شودر . بر لساندن دیکر بر لسانه و باخصوص Baudelaire ک شعرلری بحق ترجمه اولونه بیلیری ؟ بو سؤاله نهوت دیمک پک دلیلک اولور . اولاً شعرلرک اک مهم عنصر ی موسیقی اولدیغه نظراً مثور ترجمه لر شعرک اک مهم عنصرندن محروم اولور ثانیاً هر لسانک کندیسنه خاص دهاسی واردر . ترجمه ده بودهانک محافظه سی ممکن دکلدرد . بر شعر ، قیمتک یوزده الیسنی موسیقیسنه یوزده یکیری بشنی دهای لسانه و آنجا ق یوزده یکیری بشنی شاعرک یاراتیجی خیله سنه مدیوندر . (فضولی) نک (نفی) نک ، نابی نک فارسی غزللری تورکجه منظومه - لرینه بعضاً چوق متفوق اولمشدر . فضولینک :

قرآن مال جاه و جلال محمدست

مصر اعیله ابتدا ایدن فارسی نعت مشهوری :

صاچه ای کوز اشکدن کولده کی اودلاره صو
کیم بو دکلو طو توشان اودلاره قیلماز چاره صو

مطلعیله باشلایان ونفیس بر نعت منجر اولان (صو) ردیفلی مصنع منظومه سی قادر علوی در .

(بودلهر) ، تورک اولسه یدی فرانسزجه یازدینی (الم چیچکلری) نی آنا لسانی اولان تورکجه یه ، دکل منظوم اولاراق مثور ، اولاراق دخی ترجمه ایتیه قادر اولامازدی .

شیمدی بو ترجمه نک قیمت ذاتیه سنه نظر مز ی چویره لم . ترجمه نک باشنده مترجمک افاده سی ، شاعرک ترجمه حالی تعقیب ایدیور . صو کرا فرانسه آقاده میاسی

صاچلردن :

ای اوموزلره قدر طالعده طالعده دوکولن صاچلر ! ای قیورجیق کا کالر ، ای یورغونلق ایله محمول رایجه ! حیرت ! یوصاچلرک ایچنده اریویان خاطرهلرله - بو آقشام خوابگاه مظلومی دولدریمق ایچون - اونلری هواده برمندیل کبی صالامق ایسته یورم ! ای معطر اورمان سنک درینلکیر کده - اویشدیریمی آسیا ایله یاقیچی آفریقا - وغائب وهان محو اولمش بندن اوزاق بر عالم یاشار ! باشقا روحلر ناصل موسیقی اوزرنده یوزرلرله - نم روحم ، ای سوکلم سنک رایجهک اوزرنده یوزره ... الخ .

بالقوندن :

ای خاطرلر والدهسی ، معشوقه لر معشوقه سی ، ای سن - بتون اذواقم ، ای سن بتون وظائقم ! سن نوازشرلرک کوزلرک کی ، یوردک طانلیغنی و آقشاملرک لطافتی تخطر ایده جکسک . ای خاطرلر والدهسی ، معشوقه لر معشوقه سی . کور فیزغیلغله یانان آقشام وقتلری - و باقوننده کی پنه دومانلرله ، مستور آقشاملر ، سنک سینکه بکا نه طاتلی ایدی ، سنک قلبک بکا نه مشفق ایدی ! بز اکثریا اونودوماز شیر سوبلرک - کور فیزغیلغله یانان آقشام وقتلری ، صیجاق غروب لره کونش لره نه کوزلر ! فضا نه درین در ، قلب نه قوتلدر ! سکا طوغرو اکیلدیکم وقت ای پرستیده لر ملیکه سی ، قانکک قوقوسنی تنفس اید یورم صانیدرم - صیجاق غروب لره کونش لره نه کوزلر ! . . . کیجه بر دیوار کی قالینلاشیوردی - و کوزلرم قارا کلفده سنک کوز بیکارکی بولیوردی - وین سنک نفسکی ایچوردیم ای لطافت ای زهر ! . . . کیجه دیوار کی قالینلاشیوردی - الخ .

بویولو دن :

کونش سیاه بر غازه ایله اورتولمش سنده اونک کی - ای حیاتک آتی ، کولکده صاریل . . . ایستدیکک قدر او یو ویا توتون ایچ ، سکوتی اول مغموم اول - و بتون حفره ملاله دال - الخ .

زهر دن :

. بتون بولر ، سنک کوزلرکدن ، یشیل کوزلرکدن ، ایچنده روحک تیره دیکی و کندیکی ترس کوردیکی کوللردن سیلان ایدن زهره نیسته برشی دکلدی . و مؤید کردابلره تسکین عطش ایچون - خولیالرم اورایه فوج فوج کایرلر . . . الخ سیاحته دعوت دن :

چوجوغم ، همشردم - دوشون که اورایه - سکا بکره یین مملکته - کیدوب برابر یاشامق - راحت راحت سومک - سومک واولک - نه لذتی اولاجقدر - اوبولانیق کوارک - ایصلاق کونش لری - نم فکر ایچون - یاشلری ایچنده بارلایان - خائن کوزلرک - اوقادار راز پرور - لطافتی حائزدر - اوراده هوشی انتظام و کوزلرکدر - زینتدر ، سکونتدر و لذتدر .

تلافی ایدیله مین دن :

اسکی اوزون وجدان عذابی صوصدیراییلیری ، -

اعضاسندن [پول والهری] نک دیباجه سی کلپور ، که یکی نظرلری محتویدر و یک اعلادر ؛ فقط بن تشویل غوتیه نک بودله رحقنده کی معروف مطالعه نامه سنی بیک کره ترجیح ایدردم و تورک قارلری ایچون بونکده ترجمه و اثره علاوه سی چوق نافع اولوردی . بونک ایچون آتمش سنه اول یازیلش اولقله برابر اصلا طراوتی غائب ایتمه مش اولان یتش بش صحیفه ک بومقدمه ایله بودله رک (کوچوک منشور شعرلر) ادلی و چوق کوزل برکتانی ده آسوده بر زماننده ترجمه ایدرک ایکیسنی برلکده بر کتاب شکلنده طبع ایتدیرمه سنی « تمامی احسان » نامه آرقداشم عالیشان زاده اسماعیل حق بکدن رجا ایدرم . بومقدمه یی همه حال اوقومانی کنجلره نه قدر حرارتله توصیه ایتسم فضله اولماز .

ترجمه لره کلنجه : دیسه بیلیرم که بو نوعدن ترجمه لر نه قدر ای اولابیلیرسه اوقدر ای در . ایشته برقاچ نمونه : قارنه .

بلاغت ، خطا ، معصیت ، جیمریک - فکرلرمنی اشغال و وجودلرمنی تعذیب ایدر - و بزموعی وجدان عذابلرمنی دینلجیلرک کهله لرینی بسله دکری کبی بسله رز . - کناهلرمنی معند ، ندامتلرمنی جبیندر . - الخ .

اعتلادن :

راکد صولرک اوستنده ، وادیلرک اوستنده - داغلرک ، اورمانلرک ، باطلرک دکرلرک اوستنده - کونشدن ، ییلدیزدن اوتیه - ییلدیزلی ساحلرک حدودندن اوتیه - فکرم ، سن سریع حرکتلره قییلدایورسک - و طالعده ایچنده ذوقندن باییلان بر ماهی یوزوجی کبی درین . پایانسز وسعتی پر نشمه و تعریف اولنه ماز بر ذوق رجلیت ایله یارییورسک . . . الخ .

حسنه نعت دن :

درین کو کدنی کلپورسک یوقسه اوچورومدنی چیقورسک - ای حسن ! سنک جهنمی والهی باقیشک هم سعادت هم جنایت دوکویور . بونک ایچون سنی شرابه بکره مک قابلدی . . . ای حسن ، ایری ، قورقونچ ، صاف جانوار ! - سنک کوزک ، تبسمک ، آباغک بکا سودیکم و اصلا طانیدیم برلانتهاهتک قپوسنی آچارسه ایستر کو کدن ایستر جهنمدن کلش اول نه اهمیتی وار ؟ ایستر ملک ، ایستر دکر قیزی اول نه اهمیتی وار ؟ ای قدیفه کوزلو پری - آهنگ ، رایجه ، ضیا ، ای نم یکانه ملک ! - کاشانی ده آز چیرکین و دقیقه لری ده آغیر یاپارسه ک شیطانندن ویا رحماندن کل . نه اهمیتی وار ؟ -

۳۳ نومرولو نسخه سنده بوموضوعده یازدیغ شوسطرلرله ختام ویریورم: «الم چیچکلری و کوچوک متورشعرلر، مدنیت حاضرهنك نوعمما تکلم و تظلمی، دها مأنوس تعبیرله دیله کله سیدر - شاعرلرک هر بری فقط حقیقی شاعرلری مراد ایدیورم - یاشانان کونک معین بر ساعتنه لسان اولور. بوله ر، برازده عمر خیام در: عمر خیام دخی (ملعون شعرادن) اولمشدر. الهامنی هر ایکسی ده اجتماعی ومدنی محیطدن آلمشدر. بونلر بر آینه اولمشدر. نه ایچون آینه دن نفرت ایده لم؟ آینه غیر موجود برشیی کوستریورمی، شاعرلر قدار تکرار ایتلی یم. حقیقی شاعرلر قدار آینه بولونماز؛ آینه ده کوزل اولمایان شیلر کورورسه ک قباح آینه نك می اولور؟ ا. ده شانک دیدیکی کی آینه نی احما ایتمه ک آینه نك عکس ایتدیکی احما ایدیلر بیلیرمی؟ بانا اولیله کلیر که بوله ر، ودرلن، بایرون و سائر که کی مریض طانمش شاعرلر احتسائی و روحانی تلذذلر مذك اعداد و انواعنی چوغالان فداثیلردر (بوله ر) خسته لغندن اولیله شعرلر چیقارمشدر که (دهای ادبی) مؤلفارینه کوره خسته لقندن چیقارلمش اولدیغندن دولای ده ا آز لایموت قالمایه چقلردر. بانا یکی بر افق، یکی بر طعام روحانی لازم. بونی بانا تدارک ایدن کیم و ناصل اولورسه اولسون او بنم ایچون منم در. بن نعمت ناشناس اولامام. بونک ایچوندر که ألم چیچکلرینی ترجمه ایتمش اولان عزیز آرقاداشم عالیشان زاده اسماعیل حق بکی بو ترجمه سنی طبع و نشر اتمیه تشویق و اقناع ایتمش اولدیغمن دولای منونم وقارئلر مژه کتانی تقدیم ایدرکن بنم یایاجق برایشم قالیور که همتنک مشکور اولدیغنی تأمین ایدرک نازک و فاضل مترجمی تبریک ایتمکدر.

۲۷، آغستوس - ۱۹۲۷ یقه جق

دوقتور عبدالله جودت

یاشایان چابالایان و قیورانان - و قوردک اولولرله، طریلك میشه ایله بسلندیکی، - کی بزمه بسله نان - او ظالم وجدان عذابنی صوصدیر ایلیری یز؟ - الخ
آلک حزنی ندن:

بو آقشام آی دها تنبلکله دوشونیور - کوزل بر قادین کی که متعدد یوز یا صدقلری اوزرنده - او بوماغه باشلامدن اول دالغین وضعیف برال ایله ملرینک اطرافنی اوقشار - یوموشاق چقلرک آطلاس صرتی اوزرنده - حال احتضارده اوزون باغینقلر کچیریور و کوزلرینی ماویلک ایچنده منظر نباتات کی یوکسلن - بیاض خیالتلر اوزرنده کزدیریور. - الخ . .

شن اولو دن:

. . . ای قورتلر! قولاقسز، کوزسز سیاه آرقداشلر - سربست و ممنون بر اولونک سزه کلدیکی کوروکز - خوش وقت کچیرن فیلسوفر، تسخ چوجوقلری، - هایدی ویرانه لک ایچندن اوزونتوسز کیدیکز و بکاسویلیکز ده ایشقه اشکنجه وارمیدر؟ - اولولر آراسنده اولو اولان بوروحسز اختیار جسد ایچون!

مردود قادینلردن:

. . . اینکز اینکز شایان مرحمت فلا کتزدلر! ابدی جهنم یولندن اینکز! اوچورومک منتهاسنه قدر اینکز که اوراده بتون جنایتلر سمدن کله یین بر روز کارایله قامچیلانه رق برفورطنه کورولتوسیه قارمه قاریشقی قاینلرلر . . . الخ .

سیاحتدن:

. . . ای موت! اختیار قبودان وقتدر دمیری آلام - بو مملکت جانغزی صقیور، ای موت حرکت حاضرانالم، دکزله کوک مرکب کی سیاه ایسه لرده طانییدیگ قابلمز شمعاعات ایله مالیدر - زهرکی بزه دوک که بزه قوت بخش اولسون بو آتش بینمزی اولیله یاقبور که یکیلک بولق ایچون - کردابک حریمه طالمق ایسته یورز - جنت ویا جهنم اولسون نه اهمیتی وار؟

(برت) ک کوزلری ندن:

سز اک مشهور کوزلری حقیر کوره بیلیرسکز - چوجغمک کوزل کوزلری که اوندن - کیجه کی خوش و بیلمه دیکم برشی صزار وفاچار - کوزل کوزلر اوزریمه لطیف ظلمتلر کزی دو کوکز - بو مثاللر فائده لی اوله رق چوغالتیله بیلیردی . فقط

مع الاسف یرمزنک آزلنی بونی غیر ممکن قلیور. ألم چیچکلری حقه ده کی بو قیصه مطالعه یه (حیات) ک